

חג הסוכות חיי"ט שיחה ג'

מצות הקהל היא גם על כל יחיד, והקהל צריך לפעול בפנימיות - "למען ישמעו גו'", וטף באו "ליתן שכר למביאהם" - שעל ידם ניתוסף בכוחות פנימיים של האנשים והנשים.

מצות הקהל היא המצוה היחידה שבה נתחיבו טף. והנה, צריך להבין כוונת הגמרא בחגיגה "טף למה באו ליתן שכר למביאהם", שהרי צריך לפרש שאין הכוונה דהמצוה היא על מביאהן, דהרי בקידושין נאמר ש"טפלים חייבים נשים לא כ"ש", וא"כ צריך להבין מהו הפירוש בזה שהבאת הקטנים הוא "ליתן שכר למביאהם" ולא מצד חיוב הטף עצמם?

ויוכן בהקדים: שהתחלת הדרוש הנ"ל דראב"ע ("טף למה באו כו'") הוא "אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע". וי"ל הפירוש בזה (דלכאורה זה מובן בפשטות, ומדוע צריך רש"י לפרש זה בד"ה מיוחד?), דמצות הקהל היא על המלך (או הב"ד) שעליו להקהיל את כל ישראל. ורק שמצד החיוב על המלך ישנו חיוב גם על כל יחיד שעל ידי היחידים מקיים המלך את מצותו.

וע"ז מפרש ראב"ע "אם אנשים כו'", שמחדש ב' ענינים: (א) שהמצוה היא גם על כל יחיד (ב) וש"למען ישמעו ולמען ילמדו" היא לא רק מטרת המצוה אלא חלק מגדר המצוה. ובהמשך לזה שואל "טף למה באו" - דאיזה ענין ישנו בהבאת הטף נוסף על הענין הכללי שע"י מתקיים מצות המלך "הקהל גו'" (בדוגמת הענין ד"למען ישמעו" אצל האנשים והנשים). וע"ז אומר "ליתן שכר למביאהם".

בפנימיות העינים: ענין הקהל הוא גילוי נקודת האמונה שבכל יהודי, שזה "מחזיקות את ידיהם בדת האמת", ולכן: כל ישראל שווים במצוה זו - דנקודת האמונה היא בכל ישראל בשוה. והמצוה היא על המלך - דגילוי נקודת האמונה בא ע"י המלך שהוא הנשמה הכללית דכל ישראל. והקהל פועל על "כל הימים אשר אתם חיים גו'" - דמצד יחידה שבנפש אין שינויים. אך נקודת האמונה צריך לבוא בכוחות פנימיים ולכן ממשיך ראב"ע שאנשים ונשים באים "ללמוד ולשמוע" וע"י הבאת הקטנים מיתוסף בכוחות פנימיים דהאנשים והנשים.

וההוראה: שמצות הקהל ברוחניות ישנה גם בזמן הגלות, שצריך להקהיל כל א' מבני ישראל, ועי"ז יתגלה נקודת היהדות והאמונה.